

ORGAN FÖR SVERIGES SÄNDAREAMATÖRER

Red. och ansvarig utgivare: Ing. H. ELIÆSON (SM6WL), Fack 8, Motala

EDITORIAL.

Med tanke på de nya medlemmarna av vilka många äro helt eller obetydligt bekanta med kortvågens mysterier, ämnar Red. fr. o. m. nästa nummer starta en serie med beskrivningar över enklare konstruktioner samt diverse lättare teoretiskt gods. De som känna på sig att de kunna vara till någon hjälp med sådana små ting äro naturligtvis välkomna med sina bidrag. Liksom förut är Red. förstas alltjämt tacksam för större saker.

Det har visat sig att arbetet med frekvenslistan var mera betungande än beräknat. Den ärade läsekretsen får därför ge sig till tåls ännu någon tid.

—WL.

STYRELSENS SPALT.

Genom ett beklagligt misstag kom vännen SM5UD i föregående nummer av QTC att uppföras som ny medlem —UD är gammal medlem i SSA och kom med i förteckningen på nya medlemmar på grund av att den firma som förut skött utsändandet av QTC slarvat bort hans kort ur registret. Sekr. insände meddelande till nuvarande QTC-distributionen att —UD skulle som medlem ha tidningen. Härvid kom —UD att felaktigt benämnas ny medlem vilket härmed rättas.

Vid styrelsesammanträde den 9 dec. 1938 beslöts bland annat att SSA skulle förklara sig villigt att med två representanter representera The International Amateur Radio Union vid ett sammanträde som C. C. I. R. kommer att anordna i Stockholm sommaren 1940.

Årsavgiften.

De som ännu ej inbetalt årsavgiften uppmanas att ofördröjligen göra detta.

SKATTMÄSTAREN.

FRÅN DISTRIKTEN.

SM 2-3.

Från denna landsända vet —WB för dagen endast att:

—2VP väntar en ny USA-rx och tar under tiden dx i BC-mottagare.

—2TF har krängel med sina 10-r i PA som måste värmas en timme för att gå.

—3YP varit hemma och workat under julen.

—3XJ funderar på en W8JK-beam, och har fått en granne, SM3KU i Själevad, som startat sin amatörbanda i tysthet och redan har en X-talstyrd TX och en Sky-Champion. —KU önskas välkommen i gamet och till SSA.

—2WB nu med fix QRA=Jokkmokk kör ännu så länge med en transportabel och dålig antenn. (Försök hänga upp en bra antenn när temperaturen håller sig kring minus 30.) Den stora stationen är emellertid på väg upp.

Med 73.

SM2WB.

SM 4.

—LM har vistats i Stockholm en tid men återkom vid årsskiftet för att göra 14 MC/s-bandet osäkert.

—MW håller på att snygga upp sitt op-rum, vilket så småningom skall inrymma både YL och TX.

—ZI har utan föregående varning krupit ner till 20 m. Uppger xtal grundfrekvens till 3,572 KC/s.

—NJ kör EC-PA med 30 watts input på 7 MC/s. Skall nu bättra på sin ton som ej är riktigt bra. Välkommen till 4:de distriktet OB.

—RL får sannolikt TX- och RX-bygget klart i medio av februari. Lovar komma med bidrag till QTC.

—MO trimmar sin 80 m. foni. Träffas på bandet ifråga nästan varje kväll efter BC's slut.

—457 har beslutat att provet skall klaras i februari.

—483 hälsas välkommen till SSA. Hoppas —5PR slipper äta upp den där gamla hatten. Hi.

—414 jämte fem andra kortvågsbitna träna CW 7 timmar i veckan. Den sitter tydligen mycket löst första licensen i Sundsvall.

För övrigt: En god fortsättning OM's.

—LX.

SM 6.

DL ber först att få önska alla medlemmarna i distriktet ett gott nytt år med många wattar i kärran, många konstiga dx och större avsmak för foni på 40 meter.

—453 meddelar att det finns intresse i Peking för kv. och att han själv snart hoppas att klara lic.

—LV har varit vy QRL men börjar nu med nya krafter sitt bygge efter helgens frid.

—LW skall köpa sig en ny RX för att få riktig sprutt på grejerna.

—MM nil att meddela.

—ML har haft sin första CT-stn. Skriver varje månad rapporter från Västervik.

—KA berättar att ett stort meeting hållits hos NG. Närvarande voro —PI, —KT, —KA es —LJ. Det blev fest och radiopratt av alla de slag, men QRK blev aldrig mer än r6. —KA tänker gå ned på ten, om han kan lura RX:en att svänga där.

—QP lyssnar än så länge, ty WX tillåter inte takbestigning för att rätta till den av blåsten fördärvade beamen.

—NP har gjort en massa DX, vilka vet dock DL inte om.

—PA gör ävenledes dx varje månad och hyser liksom övriga SAB-hams endast kärlek till riktigt korta vågor.

—XC har varit mycket QRT men lovar bot och bättring på alla band.

—OR skall sätta in ett 6L6G för att få den rätta dubblingen.

—OB bygger på sin TX, RX:en går nu FB efter många sorger och svårigheter.

—VX gör några DX då och då. Nytt land är VQ3. Har fortfarande bara 36 kort av gjorda 46 stater i USA. Men det skall väl bättra sig.

—PO väntar på en ny rack.

—RF är fortfarande vår bästa foni-stn på 80 mtr.

73

DL 6.

SM5NW.

Under terminens förra hälft har sändaren varit verksam på 40-mb. För någon månad sedan erhöll MNF:s fysiksektion ett större anslag, för vilket sändaren förbättrats och tillbyggs, så att vi nu kunna köra även på 20-mb. Cirka 15 länder har workats på fone och CW trots mycket plugg!!! Under jullovet skall RX:en ombyggas för att bättre fylla sitt ändamål.

En ny X-tal har anskaffats, reläanordningar för break-in och ett antennfilter äro under byggnad.

En av medlemmarna har lämnat in ansökan om egen licens.

73.

E. Åström

v. fysikamanuens.

1,7 MC/s TEST.

Under tiden den 4 t. o. m. den 16 februari 1939 anordnas av "The Short-Wave Magazine", London, en test mellan USA och Europa på 1,7 MC/s. Tävlingen, som första gången ägde rum i februari i år, har rönt stor anslutning särskilt från de engelska amatörernas sida. Då det bland SM's finnas många som äro intresserade av 1,7 MC/s-bandet, få vi hoppas på deltagande även från svensk sida i årets test.

Tider: Den 4, 6, 8, 10, 12, 14 och 16 februari 1939 0430 till 0730 GMT varje dag.

Anrop och lyssning:

0430—0440 GMT: USA ropar, Europa lyssnar.
0440—0450 GMT: Europa ropar, USA lyssnar.
0450—0500 GMT: USA ropar, Europa lyssnar.
o. s. v. i 10 minuters intervaller till 0730 GMT.

För att undvika det amerikanska 1,7 MC/s-fonebandet komma de engelska stationerna att arbeta mellan 1720 och 1800 KC/s. Övriga europeer använda med fördel samma frekvenser.

För inter-europeiska QSO's föreslås att alla intresserade stationer träffas på 1,7 MC/s tidigt på kvällarna under perioden den 4 t. o. m. den 16 februari.

De i testen deltagande ombedjas att snarast möjligt efter den 16 februari insända sina loggar varvid även uppgifter angående sändare, mottagare och antenn bör lämnas. Resultatet av tävlingen kommer att kungöras i aprilnumret av "The Short-Wave Magazine". Den vinnande stationen i varje land erhåller ett diplom. Lyssnare som insänt rapporter få ävenledes ett sådant.

Loggarna skola sändas till: The Editor, "The Short-Wave Magazine", 84—86 Tabernacle Street, London EC2, England.

PROTOKOLL

fört vid SSA:s allmänna sammanträde den 17 dec. 1938 å restaurant Gillet, Stockholm.

§ 1.

Ordföranden hälsade de närvarande välkomna. C:a 40 medlemmar hade infunnit sig till sammanträdet.

§ 2.

Godkände de närvarande 1938-årsmötets beslut att styrelsen skulle bestå av tio ledamöter. Antalet revisorsuppleanter och revisorer skulle minskas till en av vardera. Detta stadgeändringsbeslut är alltså slutgiltigt.

§ 3.

Diskuterades SSA:s lokalfråga samt frågan om telegraferingutbildningen. Beträffande lokalfrågan framhölls att kostnaderna för en lokal bli-va så höga att det är tvivel underkastat huruvida det är möjligt att för närvarande ordna densamma. Beträffande telegraferingsutbildningen diskuterades olika metoder för densamma samt uppmanades styrelsen att taga upp frågan om telegraferingskurser.

§ 4.

Förklarade ordföranden sammanträdet avslutat.

I samband med sammanträdet förrättades prisutdelning för den avslutade telegraferingstävlingen. Vidare höll ing. Å. Leijonhufvud SM5RY ett föredrag med bilder från en filmexpedition till Bortre Indien. Föredraget som var både spännande och intressant fick ett utmärkt framförande och uppskattades livligt av de närvarande.

I samband med sammanträdet var en julbetonad supé anordnad. Stämningen var animerad och gästerna från andra orter bekantade sig med stockholmsamatörerna, erfarenheter utbyttes och allt gick i fb amatöranda.

Vid protokollet:

Arne Lindberg.

TELEGRAFERINGSTÄVLINGEN.

Telegraferingstävlingen i samband med julfesten lämnade följande resultat:

Klass I (40—60 takt).

1. Johansson, Eric
2. Norlander, Thure
3. Andersson, Karl
4. Sjölander, Yngve

Antal deltagare 9. De fyra ovanstående klarade samtidigt licensprovet.

Klass II (70—90 takt).

1. Olsson, Chr. (SM5OH)
2. Lagercrantz, J. (SM5SV)
3. Lundin, I. (SM6NB)
4. Berggren, S.

Antal deltagare 9.

Klass III (100—150 takt).

1. Westerlund, I. (SM5WJ) Svensk mästare.
2. Callenberg, V. (SM6XK)
3. Toresson, S. (SM5ZO)
4. Arvidson, B. (SM5RH)

Antal deltagare 8.

Välskrivningstävlan.

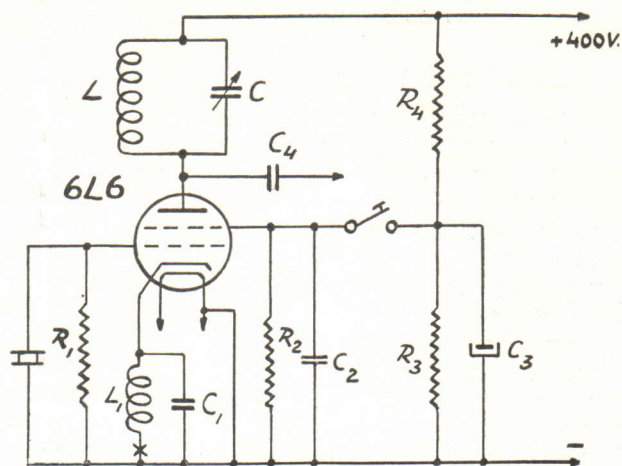
1. Callenberg, V. (SM6XK)
2. Rydahl, A. (SM5ZL)
3. Gemming, S. (SM5OY)
4. Toresson, S. (SM5ZO)

SM5WJ fick alltså den tredje och avgörande inteckningen i den av —UA och —TC donerade "Gyllene Nyckeln Nr. 2", om vilken klass III tävlat.

Det ständigt vandrande välsändningspriset "Folke Bergs Minne" som under en följd av år härbärgerats av —5ZL övergick till —6XK vilken gjorde en särskilt god insats i dessa telegraferingstävlingar. Övriga priser utgjordes av SSA-jetonger och radiomateriel.

REGENERATIV CO.

Den nedan beskrivna typen av kristalloscillator har mer och mer undanträngt den vanliga rak och tritet oscillatoren. Den ger med 6L6(G) en output på 10 till 15 watt på två band med en kristall och spole. Till utseendet liknar den tritet oscillatoren men avviker i två avseenden: Kristallen är kopplad mellan styrgaller och jord i stället

$$R_1 = 0,1 \text{ M}\Omega$$

$$R_2 = 0,1 \text{ M}\Omega$$

$$R_3 = 20,000 \Omega$$

$$R_4 = 10,000 \Omega$$

$$C_1 = 100 \mu\text{F}$$

$$C_2 = 10,000 \mu\text{F}$$

$$C_3 = 8 \mu\text{F}$$

$$C_4 = 50-100 \mu\text{F}$$

L: 1,75 och 3,5 MC/s 38 v. 1 1/2" diam. tätlindad.

3,5 och 7 MC/s 20 v. 1 1/2" diam. 1 1/8" lång.

7 och 14 MC/s 10 v. 1 1/2" diam. 1 3/16" lång.

C = 150 à 200 μF . $C_1 = 400 \mu\text{F}$.

för mellan styrgaller och katod, och katodkretsen är fast avstämd till en frekvens som är lägre än kristallens.

Anodkretsen LC avstämms antingen till kristallens grundfrekvens eller till andra övertonen. Katodkretsens spole utgöres lämpligen av en hf-drossel (National R-100 eller motsvarande).

På grund av den stora utgångseffekten är denna oscillator mycket lämplig som sändare. För bästa resultat bör då antennavstämningsskretsen anslutas via en link på ett par varv vid anodspänningssidan av spolen. Skall oscillatoren mata ett efterföljande rör, kan man använda kapacitiv eller linkkoppling till detta. Den förra metoden är enklast och fungerar tillfredsställande om C_4 ej tages för stor. 50 à 100 μF är ett lämpligt värde.

Nyckling kan ske i skärmgallret eller i katoden (vid x). Undertecknad använder den förstnämnda metoden med gott resultat. Placeras nyckeln i katoden måste en induktionsfri kondensator på 10,000 μF inkopplas mellan hf-drosselns jordsida och jord. I annat fall får man högfrekvens i tilledningarna till nyckeln. Skärmgallret kan matas via ett seriemotstånd på 20,000 ohm. Motstånden R_2 och R_3 samt kondensatorn C_3 äro då överflödiga.

Kristallströmmen blir i denna oscillator relativt låg men det skadar ej att placera en 0,1 A glödlampa i serie med kristallen (på jordsidan) för kontroll. Man finner vid avstämningen, att C kan ställas i ett läge, som ger minimal kristallström och god output.

Önskas lägre effekt på oscillatoren kan 6L6 utbytas mot 6V6. Anodspänningen bör då ej överstiga 300 V. Ett 6L6 tar vid 400 V anodspänning ungefär 100 mA, varför ett rör av typen 80 räcker som likriktare.

—WL.

T. Y. M. HAR ORDET.

Man blir smått filosofisk, när man tänker tillbaka på det gångna året och undrar vad det nya skall bära i sitt sköte. Traditionenligt göres några goda föresatser vilka (lika traditionsenligt) så småningom gå till Hades i underjorden. T. ex. QSL, korta anrop, nyckelfilter (effektivt!), att ej röka så mycket under dx-nätterna, att äntligen klara upp alla HVG-sladdarna på stationen, att göra en ordentlig låda med bestämda fack för rattar, kondensatorer, motstånd m. m. m.

Ett tips för våra nyare hams är: Låt bli miken tills ni hunnit bli fullfjädrade cw-ops (medge att det är ynkligt att en ham ej kan läsa ens 60 takt efter ett års aktivitet!). Denna förhoppning är på förhand dömd att komma på skam men ändå...

Om foniamatörerna trots allt äro tvungna att köra på 7 MC/s, vore det inte ur vägen att de litet mera tänkte på vad som passar sig och inte passar sig i etern.

Ni ha nog lagt märke till att det stora flertalet hams av den gamla stammen givit sig ner på 20 och 10 meter. Då de höras på 40 QSO'a de mestadels varandra emedan många av nykomlingarna ej kunna klara av läsningen i fonigrmet. Nå, alla ha vi en gång varit i samma båt och det är därför roligt när en SM—K eller —L visar gott gry.

Ja OC's tänk över edra speciella svagheter och visa att ni ha vilja till bättring. Det tror jag trots allt att ni ha.

T. Y. M.

RADIO SKHN.

Under s/y Southern Cross resa från Le Havre till Madeira och Dakar och vidare till Pernambuco, Bahia och Rio de Janeiro verkställdes anrop och erhöles förbindelse med svenska radioamatörstationer enligt närslutna utdrag ur fartygets radiodagbok.

Radiostationen ombord består av en trestegs-sändare med en ungefärlig effekt av 200 watt (output) av Telegrafverkets modell MS 200 med ett kontinuerligt våglängdsområde 18 till 73 meter. Mottagaren är Telegrafverkets modell MK 35 med ett högfrekvenssteg, detektor och två lågfrekvenssteg och med ett våglängdsområde 16 till 80 meter. Hårtill kommer förstås en långvågs-sändare och dito mottagare, vilka dock i detta sammanhang äro av mindre intresse. Beträffande mottagaren kanske jag bör nämna att inställningen är relativt grov varför den ej är särskilt lämplig för amatörbanden. Mina rapporter på ljudstyrkan äro inte vidare tillförlitliga då en större för amatörbanden specialbyggd mottagare säkert skulle lämna annat resultat och jag ej heller är van vid amatörlydstrykor. I de fall då förbindelse uppnåtts kan man nog räkna med att ljudstyrkan enligt amatörskalen är 3 à 4 på grund av ovannämnda orsaker.

Som jag tidigare meddelat genom sändareamatörerna SM5WK och SM6WL är det omöjligt för mig att hålla bestämda tider för prov med SM stns beroende på att min tid är ganska upptagen, då jag tjänstgör både som 2: dre styrman och telegrafist. Måste naturligtvis också först och främst låta telegramtrafiken ha företräde och den omfattar på kortvåg utom Sverige även England, Tyskland, U. S. A. båda sidor, och Sydamerikas kortvågsstationer nästan regelbundet och flera andra mer sporadiskt. Som 2: dre styrman har jag mina vakter mellan kl. 0800—1230 och 2030—2400 fartygets tid, på vilka tider jag vanligtvis ej kan telegrafera. I hamn får radiostationen ej användas enligt förordning i respektive länder, varför den då är stängd. Lämpligast är därför att dag för dag komma överens om tider för prov och jag försöker sedan så långt som möjligt hålla de överenskomna tiderna. Skulle SKHN ej avhöras på bestämd tid är detta beroende på pågående telegramtrafik och återkommer jag på amatörbandet så fort sig göra låter. Försöker i möjligaste mån ordna tiderna för proven så att de infalla på för SM-stns tilltalande del av dygnet. F. n. har jag t. ex. ingen svårighet att få förbindelse med SAG efter midnatt fartygets tid men det är kl. 0400 svensk tid och på 36 och 54 meter. Troligen är SAG god för QSO till bortemot 0800 svensk tid, men det är en mycket olämplig tid för mig.

Beträffande de svenska kortvågsstationerna SM5SX, SBP och SBO äro resultaten hittills rätt nedslående. De gånger jag i dessa farvatten sökt avlyssna den svenska rundradion har det tyvärr hörts mycket dåligt. De svenska dagsnyheterna tagas från SAG:s fartygspress och utkomma sedan i tidningen ombord, varför de ombordvarande ej lyssna så mycket på de svenska kortvågsstationerna i all synnerhet som utsändningstiderna ej passa så bra med vår tid ombord. På Sydamerikas ostkust är skillnaden mellan svensk och fartygets tid 4 timmar och på västkusten blir tidsskillnaden 5 och 6 timmar beroende på de olika ländernas standardtider.

Från tidigare resor till Chile vet jag att kortvågsförbindelserna med Sverige därifrån äro mycket dåliga, varför man nog ej kan räkna med direkt förbindelse längre än till Magellans sund, vilket innebär, att det troligen blir ett uppehåll i proven under den tid vi befinna oss på Sydamerikas västkust. I närheten av Panama börjar SAG åter bli god för QSO och proven kunna då återupptagas.

Resultatet av de prov som hittills utförts får man nog beteckna som ganska gott, särskilt om man tager i betraktande att endast en våglängd (20-metersbandet) använts och tiderna för proven begränsats till så liten del av dygnet som mellan kl. 1800 och 2000 GMT. Dessutom äro störningar från amerikanska amatörstationer mycket kraftiga på denna sidan Atlanten. En annan sak, som i någon mån även hindrat proven med SM stns, är det intresse, som andra nationers amatörer visat SKHN genom att svara på CQ SM anropen. När jag efter ett CQ SM anrop lyssnar på bandet och får in en ivrigt SKHN-ro-

pande station befinnes den ofta, då den egna anropssignalen tillslut kommer, vara en G eller W eller YR, D eller någon annan stn än SM, och då jag ånyo börjar söka efter SM ha dessa kanske redan avslutat anropet. Om jag därför inte finner en SM stn efter ett CQ SM anrop brukar jag "finkamma" bandet 8 à 10 minuter, innan jag sänder ut nästa anrop, i förhoppning att någon SM stn skall återkomma med anropet. När förhållandena det medgiva lyssnar jag på amatörbanden (20 och 40 m.) på andra tider än som överenskommits, och sänder även ut CQ SM anrop om jag tror att det kan höras av SM stns. Som SM stns givetvis hör mig bättre än jag dem brukar jag sända uppgifter på tider för nästa dags anrop "blint" då jag ej lyckas få förbindelse med någon stn.

Då vi större delen av denna månad komma att ligga i hamn blir det inte många tillfällen till prov förrän efter jul, när vi avgå från Buenos Aires. Från Rio de Janeiro gå vi första dagarna i december till Santos och vidare till Buenos Aires, en resa på c:a 4 dagar till sjöss under vilka prov kunna utföras.

I förhoppning att de kommande proven skola ge ett ännu bättre resultat, ber jag att få framföra en önskan om god jul till samtliga Sveriges Sändareamatörer.

Med utmärkt högaktning

Hjalmar Rothman

Radiotelegrafist å s/y Southern Cross.

Utdrag ur fartygets radiodagbok angående prov med svenska sändareamatörer.

Datum	G M T	Position	Station	Anm.
30 okt.	1905—1930	N48—V06	SM6WL	QSO
1 nov.	1845—1900	N40—V12	CQ SM	Anrop
	1905—1925	"	SM5WK	QSO
	2048—2052	"	SM6UA	Anrop
	"	"	SM5NK?	"
2	1900—1930	N35—V15	SM5WK	"
	1940—2005	"	"	QSO
4	1915—1950	Madeira	"	"
	1955—2015	"	SM6WL	"
5	1915—2015	N27—V17	SM5WK	"
	"	"	SM6UA	"
6	1100—1115	N24—V17	CQ SM	Anrop
	1920—1940	N23—V17	SM5WK	QSO
	1955—2020	"	SM6WL	"
	2025—2030	"	SM6YG	Anrop
7	1803—1810	N18—V18	CQ SM	"
	1918—1927	"	SM5WK	"
	"	"	CQ SM	"
	2000—2009	"	CQ SM	"
8	1830—1840	Dakar	SM5WK	"
	2000—2009	"	CQ SM	"
9	1745—1815	N11—V20	CQ SM	"
	1915—1930	"	SM5WK	"
	"	"	CQ SM	"
10	1915—1940	NO7—V27	SM6UA	"
	"	"	CQ SM	"
	2005—2010	"	CQ SM	"

11	1825—1910	NO3—V27	CQ SM	"
	"	"	SM6WL	QSO
	1940—1950	"	CQ SM	Anrop
	"	"	SM6YG	"
12	1930—2000	0—V30	SM6WL	QSO
13	1850—1905	SO4—V33	"	"
	1905—1915	"	SM5WK	Anrop
	"	"	CQ SM	"
	2005—2015	"	"	"
14	1807—1822	SO7—V35	SM6WL	QSO
	1825—1835	"	SM6YG	Anrop
	"	"	CQ SM	"
	1915—1930	"	SM5WK	"
	2010—2040	"	CQ SM	"
16	1930—1950	S12—V36	SM6WL	QSO
19	1920—2005	S22—V40	CQ SM	Anrop
	"	"	SM6WL	"

Varje anrop pågår ungefär 1 min. varefter jag lyssnar i 5 till 10 min. då svar ej erhålles.

I KORTHET.

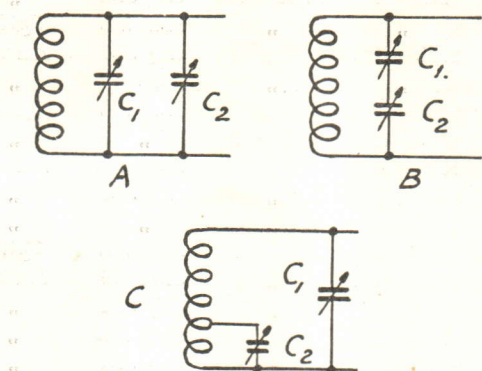
För att undvika överbelastning på PA-röret då detsammas anodkrets ej är i resonans kan man i serie med högsänkningstransformatorns primär inkoppla en glödlampa med lämplig effektförbrukning. Det därigenom uppkomna spänningsfallet sänker utgångsspänningen från likriktaren så att anodströmmen ej kan stiga till för röret farligt värde. Efter slutad avstämning kortsluter man förstas glödlampan. En förutsättning för att metoden skall kunna användas är att likriktaren har skilda transformatorer för glödoch högsänkning.

Högfrekvensen vill gärna slå över mellan anoden och stagen i 807 om ej glödströmskretsen jordas. Om nyckling sker i katoden bör jordningen läggas på sidan åt röret till så att permanent förbindelse mellan densamma och glödkretsen erhålles.

För att få vissa typer av pentoder att svänga lättare och ge större output brukar man koppla en liten extra kondensator mellan anod och styrgaller. Om pentoden har anoduttaget i toppen blir anslutningsledningarna långa och otympliga. Förbinder man i stället suppressorn med styrgallret tjänstgör suppressor—anodkapaciteten som återkopplingskondensator och den extra kondensatorn blir obehövlig.

RADIO SM7QD.

SM7QD meddelar att han som förut är operator å S/S Monark men ej gamla SFUA (den går nu under estländsk flagg) utan nya SLPA som blev färdig i höstas. Strax efter jul startades en resa till Palestina och —QD, som har en portabel station med ombord, är angelägen om QSO med SMs på 14 MC/s. Vanligen är han QRV efter 2300 SNT möjligen även någon gång på dagen om tiden så medgiver. Frekvens 14212 KC/s eller högfrekvenssidan av bandet. Vistelsen i Medelhavet blir till i slutet av april.

I fig. A. visas det mest använda systemet. Den lilla kondensatorn C_2 är här kopplad parallellt med den stora C_1 . C_1 väljes så, att ett tillräckligt stort frekvensområde erhålles. Man kan t. ex. ta ett sådant värde, att mellanrummet mellan tvenne amatörband täckes. Härfor erfordras en kapacitetsvariation på 4:1. C_2 kan ha en kapacitet på mellan 15 och 50 μF .

Fig. B. visar en annan metod. C_1 och C_2 äro här seriekopplade. Då maximala resulterande kapaciteten blir mindre än den minsta av kondensatorerna, måste båda vara avsevärt större än motsvarande kapacitetsvärden i förra fallet, om man önskar täcka samma frekvensområde. Båda de ovan nämnda systemen ha den nackdelen, att graden av bandspridning varierar med inställningen av C_1 i det man t. ex. får för stor spridning på 7 MC/s och för liten på 14 MC/s.

Den i fig. C. visade metoden är den enligt författarens mening lämpligaste. Genom att koppla C_2 över en för de olika banden varierande del av spolen kan man uppnå i det närmaste konstant bandspridning. På de lägre frekvenserna får då C_2 kopplas över större delen av spolen, på de högre däremot endast över en mycket liten del. Nackdelen med denna metod är, att något av selektiviteten i kretsen går förlorad. Detta har dock ingen större betydelse, åtminstone ej i superheterodyner, där selektiviteten huvudsakligen ligger i mellanfrekvensfiltren. Det kan här vara på sin plats att nämna, att det är tämligen onödigt att ha bandspridning i hf-steg och första detektorn i en super. Det räcker fullständigt med att sprida oscillatorfrekvensen.

—WL.

FÖRSTÄRKARE OCH BRUM.

Det svåraste problemet vid konstruktion och byggandet av förstärkare är elimineringen av s. k. brum eller detsammans reducering till obetydliga värden. Vid användandet av dynamiska och kristall- eller andra mikrofoner som ge låg utgångsspänning äro förstärkare med stor förstärkning nödvändiga. Ingången på sådana förstärkare äro ytterst känslig för läckfält från i desamma ingående nättransformatorer och drosslar. Otillräckligt filtrerade likspänningskällor

kunna även ge upphov till ett besvärande brum.

Det har visat sig att man enklast och säkrast får en förstärkare brumfri om transformatorerna och drosslarna placeras symmetriskt på basplattan. Med fördel delar man redan från början upp densamma medelst en blyertslinje i längdriktningen så att man har något att gå efter.

Först placeras nättransformatorn ut. Närmast densamma ställa vi sedan första sildrosseln med sin bobinaxel vinkelrät mot transformatorns. Båda dessa detaljer äro omgivna av kraftiga magnetiska läckfält som det gäller att se upp för. Utgångstransformatorn är i allmänhet ej så känslig för dessa, men det skadar ej att placera även denna med bobinaxeln vinkelrät mot både drosseln och transformatorns. Den bästa neutraliseringen av läckfälten får man om man samtidigt ser till att bobinernas axlar komma i samma plan även horisontellt.

Kopplingstransformatorerna mellan stegen måste placeras med ännu större försiktighet. Bäst är om man först gör anslutningarna med böjliga sladdar så att man kan flytta eller vrida föremålen ifråga en smula. Man kan då vanligen finna ett läge som ger ett tydligt minimum av störspänning.

Otillräcklig filtrering av likspänningskällorna kan som sagt ge upphov till brum. Felet avhjälpes genom ökning av kapacitets- eller (och) induktansvärdena i huvudfilterkedjan. Införandet av separata silgrenar för de ömtåligare stegen är att rekommendera. Samtidigt minskar man ju risken för s. k. motorboating. Vid motståndskoppling är att märka att ev. brumspänning via anodmotstånd och kopplingskondensator inkommer på efterföljande rörs galler.

Första röret i förstärkaren bör helst ha gallret i toppen. Räcker förstärkningen till kan man lämpligen ta en pentod och triodkoppla den (skärmgallret och suppressorn förbindes med anoden). Vid rör med gallret i sockeln kommer detta vanligen alltför nära glödtrådstiften vilket betyder ökad risk för brum. Om valet står mellan 2,5 och 6,3 volts rör bör man ta 6,3 volts, emedan dessas glödström är betydligt lägre än 2,5 V rörens. I vinning av matarledningarna är att rekommendera och de böra dragas så att de ej gå för nära styrgallren. I svårare fall får man här tillgripa skärmning. Gallertoppanslutningar böra alltid skärmas.

När det gäller att eliminera ovannämnda störningar, har man en stor nytta av en växelströms-voltmeter med ej alltför lågt inre motstånd. C:a 10,000 ohm på 10 V-området räcker. Instrumentet anslutes via en kondensator på minst 1 μF till utgångstransformatorns primär. Kondensatorn måste vara med, annars får man likström genom voltmeter! Varje förändring i brumnivån kan nu tydligt avläsas. Tages slutröret ur får man den spänning som transformatorn direkt tar upp. Sedan är det bara att gå baklänges och koppla till ett steg i sänder. Ökas voltmeterens utslag oroväckande är det lätt att konstatera orsaken och att avhjälpas felet.

—WL.

QRB?

Den i förra numret införda storcirkelkartan, som —RH och —OQ mycket förtjänstfullt utarbetat, var säkert en välkommen present för många. Undertecknad hade just hittat en liten sak i bokhandeln, med vilken man behändigt kan taga ut såväl storcirkeldistanser som kompassriktningar. De av er, som inte redan ha en pampig jordglob, rekommenderas att skaffa sig en prydnad för stationen till det facila priset av kr. 3:75.

Det är en liten jordglob "Columbus"¹ utan "jordaxel", fritt upplagd i en skål av bakelit. Denna har samma diameter som globen och är på kanten graderad i såväl km. som miles, vidare finnes en skala för grader, som ger avståndet i sjömil vid multiplicering med 60. Man håller globen i handen och vrider skålen över globen tills båda orterna ligga längs skalan och med den ena orten vid 0-strecket och avståndet erhålles direkt.

Vanligen blir det väl fråga om att mäta distanser från det egna QTH:t till motstationen och för underlätta manövreringen är det därför lämpligt att pricka in den egna stationens läge och antipoden med knappnålar. Dessa få tjänstgöra som lager (man kan gärna fila ett litet hack i skålen över nollstrecket) och sedan går det i ett nafs att snurra globen till det önskade läget. Antipoden kan man lätt finna med tillhjälp av skalan, om man först sticker i "stationsnålen" och sedan placerar ytterligare en nål diametralt, båda nålarna böra förstås vila mot skalans kant. Nagga nålarna litet med en avbitare och kosta på en droppe syndetikon.

För att kunna taga ut kompassriktningarna får man förse globen med en liten kompassros, stor som en tvåöring. För att kompassrosen ej skall täcka halva Europa placerar man den i antipoden. Denna ligger för alla SM-stns någonstans SO om Nya Zeeland, mitt i havet, och kompassrosen skymmer sålunda inga fina dx-countries. Rita upp rosen med passare på vitt papper och dela in den i lämpligt antal delar och sätt ut väderstrecken. Stryk litet syndetikon på baksidan, centrera rosen med nålen, orientera nord-syd linjen med meridianerna och klistra fast. Kom ihåg att vända rosen med nordpilen mot sydpolen. I annat fall får man, vid avläsningen längs

¹ Finnes bl. a. hos Frans Svanström & C:o Pappershandels A.-B., Hamngatan 8, Stockholm.

skalens kant, kompassriktningen till den egna stationen i stället för från densamma.

Det hela är en trevlig leksak. Säg, OM, vilket är bästa dx, Kapstaden eller Rio de Janeiro? Det kan vara roligt att se efter och om man får QSO med Melbourne, varför inte krydda rapporten med "QRB abt 10,000 miles".

Den här billiga globen, som bara är 12 cm. i diameter, är naturligtvis ingen precisionssak och man får inte vänta sig att finna alla platser ut-satta. Men en liten kartbok hör väl redan till stationsinventarierna. — Om inte, kan man komma över en dylik "Hansa Welt-Atlas" för 2 kr.² Att den är tryckt 1936 spelar ingen roll. Utom 63 geografiska och statistiska kartor innehåller den ett alfabetiskt register om c:a 12,000 namn samt en del uppgifter om näringsgrenar och dylikt. Detta kan skänka en uppslagsända till lump-tuggning. Om man tager sig för vana att bläddra litet i boken, när man får QSO med en ort, som man inte vet var den ligger riktigt, kan man inte undgå att lära sig litet geografi på köpet. Varför inte? Amatörradio behöver ju inte vara enbart pysslandet med grejorna, RST och QSL. Gör ett försök, det är kanske roligare än det låter.

73 s.

SM5SL.

² Kan erhållas genom Knut Lindstedts Bokhandel A.-B. Hörnet Hamngatan—Malmskillnadsgatan, Stockholm.

FRITT UR HJÄRTAT.

7MC/s Foni igen.

Dr OM's lyss någon söndagmorgon på det bandet 7 MC/s och rys! Alla dåliga och barnsliga egenskaper som tycks ingå i en del goda hams karaktäristiska väsen få där sina uttrycksformer. I timal få vi där bevittna hurusom "underhållningen" till 101 % består av grammofonspeling, sång och personalia som ej hör ihop med amatörtrafik det bittersta. Lyssnade en sådan söndagmorgon på en SM-amatör från 7:de distriktet som helt ogenerat under fyra timmar lekte bc-studio med YL-prat och d:o sång med ackompanjemang från en grammofon. I pauserna kallade den gode 7:an på släktingar-lyssnarna i en "lätt kåserande form". Under hela tiden som denna tillställning varade angavs ej annat än i förbigående stationssignalen.

Det sorgliga är att alla dessa fonefantaster på 40 meter enbart bestå av helt nya och pinfärska amatörer, vilket ju är faktiskt en tröst att kunna konstatera. Utrustningen på stationerna är genomgående utmärkt men mot sättet att hantera dem finns grava anmärkningar. Enda förklaringen är att vi ha fått innästlat i våra leder en massa hams vars enda intresse är fone-prat och självförhärlikande inför en massa okritiska lyssnare.

Då tyvärr vår rörelse mest uppmärksammas just genom fone-trafiken på 40 meter är det av största vikt att SSA tager i på skarpen och säger ifrån.

Vad är att göra OM's? Rita ned några rader och yttra Eder genom vårt gemensamma organ QTC.

Femman.

Ett uppslag.

Skulle det ej vara trevligt om medlemmarna inom SSA skaffade sig en "namnskyt" bestående av anropssignalen i miniatyrformat att fastsättas i rockuppslaget? Säg ett sådant call-märke buret av —WK vid sista julfesten och det slog mig genast att något i den stilen skulle vara praktiskt och trevligt. Föreningsmärkena äro nog bra i och för sig

men de säga i alla fall bra litet. De nu föreslagna märkena medföra bl. a. att vid större sammankomster de nu så vanliga trevande prestationerna bortföller, samtidigt som man ej behöver hålla i minnet alla de olika anletsdrag som i en hast passerat revy vid en sådan sammankomst. Jag föreslår därför att vederbörande i styrelsen tager sig en extra titt på —WK:s rockuppslag samt sedan officiellt yttrar sig om den här detaljen. What say, OM's?

—501.

ADRESSFÖRÄNDRINGAR.

- SM5PJ Herr S. M. Eriksson, c/o Berndes, Grevgatan 15, Nynäshamn.
 SM5OW Herr K. Enar Sävström, S:t Örjansgatan 3, Västerås.
 SM7PK Stationsskrivare Thure Brandt, Järnvägsstationen Fjällinge.
 SM5UO Herr Börje Karlsson, Lindvallsgatan 2, 3 tr., Stockholm.
 SM5UW Ingeniör W. Karlsson, Södra Långgatan 3, Hagalund.
 SM5-285 Banktjänsteman Bertil Lindeberg, Frejavägen 4, Lidingö 1.
 SM8-175 Radiotelegrafist Harald Lindholm, M/S Mathilda Thordén, c/o Thordéns, Brändö, Helsingfors, Finland.

- SM5OJ Herr Kurt R. Pettersson, Tyresövägen 392, Enskede 2.
 SM4MW Herr Nils Pettersson, Tulegatan 11, Härnösand.
 SM5-149 Herr K. E. Hägg SM5SJ, Katarina Bangata 75, 5 tr., Stockholm.
 SM7PP Fil. mag. Egon Hansson, Fryksdalsgatan 5, Karlstad.
 SM6OB Radiomontör G. Åkerlöf, Intagsgatan 7, Göteborg.
 SM5OZ Bergsingenjör John Stålhed, Skogshill 5 A, Degerfors.
 SM7QD R. Zillman, Furugatan 1, Hindby.

TILL SALU.

National HRO, amatörsuper, obegagnad, säljes komplett med högtalare, nätanslutdon och rörsats. Endast kontantaffär. Svar till

**Sm5-391 Gunnar Wiklund,
Sveavägen 28-30, Stockholm.**

3.5 och 7MC/s Valpey

monterade xtals Kr. 17. 50

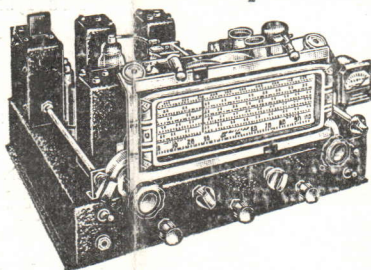
SM6WL, Box 8, Motala

HAMS!

Har ni hört **MEISSNERS** nya DX-vidunder?

"Traffic Master"

14 rör
9-565 meter

"Traffic Scout"

8 rör
9-565 meter

m. fl. nya

speciellt för amatörbruk lämpliga mottagare, vilka Ni nu kunna erhålla i kompletta byggsatser till absolut **lägsta** fabrikspriser.

TRAFFIC MASTER,

den förnämsta amatörsupern i marknaden, uppvisar alla tänkbara finesser såsom Beatoscillatorer, S-meter, Bandspridare, Kristallfilter m. m.

Nyhet!

"Meissners Instruktionsbok" med beskrivningar över mottagare, beatoscillatorer, störningsdödare m. m.

Pris Kr. 2: 50.

Meissners katalog sändes Eder på begäran **gratis** och franko.

A.-B. TRAKO

Regeringsgatan 40. Stockholm.

Tel. 204039 & 203582